

هر فروشگاه زنجیره‌ای ۵۰ خرده‌فروشی را تعطیل می‌کند

یک پژوهشگر حوزه سیاستگذاری و مدیریت سازمان‌های صنعتی ضمن تشریح تحولات پیش‌روی خرده‌فروشی‌ها، پیش‌بینی کرد که احتمالاً در آینده تعداد جامعه صنفی کاهش و جامعه کارگری افزایش می‌یابد و این موضوع به‌دلیل تبعات مختلفی که دارد باید موردتوجه سیاستگذاران قرار گیرد. هادی حدادی، در گفت‌وگو با ایستا، با بیان اینکه پنج کلان‌حوزه در حوزه اصناف تأثیرگذار است، اظهار کرد: «چالش اول برای اصناف افزایش بی‌رویه تعداد هایپرمارکت‌ها است که نمونه بارز آن در غرب تهران ایجاد شده است. این نوع فروشگاه‌ها روند خرده‌فروشی را دچار اختلال کرده و هر هایپرمارکت ممکن است باعث شود تا ۵۰ خرده‌فروشی فعالیت خود را متوقف کنند که هرکدام ممکن است تا سه نفر شاغل داشته باشند.» به گفته وی، کلان‌روند دوم فروشگاه‌های زنجیره‌ای هستند که ابعاد متوسط دارند به‌شدت درحال گسترش هستند و برخی از برندهای آنها حتی قصد دارند در سال شعبه‌های خود را چهاربرابر کنند. این فروشگاه‌ها عمدتاً در سطح محلات تغییراتی ایجاد می‌کنند. این پژوهشگر حوزه سیاستگذاری روند سوم را فروشگاه‌های مجازی عنوان کرد که با شیوع ویروس کرونا گسترش پیدا کردند و گفت: «اهمیت این موضوع از آنجایی است که دیگر قسط اصناف مربوط به محصولات غذایی را تحت‌تأثیر قرار نمی‌دهد، بلکه طیف گسترده‌تری از فروشگاه‌های مختلف خرده‌فروشی ممکن است از این وضعیت دچار مشکل شوند.» حدادی عامل دیگر تأثیرگذار بر فعالیت اصناف را کاهش قدرت خرید خانوار طی ۱۰ سال اخیر عنوان کرد که بعد از شیوع ویروس کرونا فشار بیشتری بر صنوف وارد کرده و گفت: «آخرین عامل تغییر سطح سواد و طبقه اجتماعی صنوف است.» به گفته وی، در مجموع شبکه توزیع خرده‌فروش درحال از دست دادن سهم بازار خود است و بخش بزرگی از نیروی کار اصناف در آینده مشاغل خود را از دست خواهند داد و بر تعداد طبقه کارگر افزوده خواهد شد. به‌عبارت دقیق‌تر، بخش بزرگی از جامعه که دارای استقلال مالی از دستگاه‌های بوروکراتیک دولت بودند، به‌سمت استخدام در شرکت‌های بزرگ و از دست دادن استقلال مالی خود حرکت می‌کنند و طبقه متوسط که در تحولات سیاسی معاصر هم موثر بودند، به‌سمت طبقات پایین‌تر حرکت می‌کنند. بنابراین در جابه‌جایی نیروهای سیاسی آینده نیز تحولاتی رخ می‌دهد و نمایندگی این افراد در گروه‌های سیاسی و سیاستگذاران در کشور به حاشیه رانده خواهند شد.

حدادی با بیان اینکه در چنین شرایطی جریان مالی و سرمایه به‌سمت شرکت‌های بزرگ و انحصاری بیشتر پیش می‌رود، گفت: «احتمالاً به‌سمت گروه‌های بزرگ‌تر درامدی و گروه‌های بزرگ‌تری که درآمد کمتر دارند حرکت می‌کنیم که خود تأثیرات اقتصادی و اقتصاد سیاسی مهمی در پی خواهد داشت.» او همچنین گفت که نتایج برخی پژوهش‌ها در این حوزه نشان می‌دهد با تاسیس هر فروشگاه زنجیره‌ای تا شعاع پنج کیلومتری فعالیت اصناف خرد تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد و با تسکیدی مواجه می‌شود و مطابق آمارهای تجربی تاسیس هر فروشگاه زنجیره‌ای می‌تواند باعث تعطیلی ۵۰ واحد خرده‌فروشی سنتی شود. همچنین درحال حاضر فروشگاه‌های زنجیره‌ای سهمی حدود ۱۵ درصد از بازار خرده‌فروشی کشور را در دست دارند و سهم بازار فروش اینترنتی و آنلاین خرده‌فروشی نیز حدود چهار تا پنج درصد از کل بازار خرده‌فروشی تخمین زده می‌شود که البته سالانه رشد بالایی را تجربه می‌کند. این درحالی است که به گفته وی، سهم زنجیره خرده‌فروشی مدرن در کشورهای تازه توسعه‌یافته و نیمه‌توسعه‌یافته حدود ۵۴ درصد و در کشورهای توسعه‌یافته ۸۲ درصد است؛ بنابراین فاصله ایران با دیگر کشورهای جهان در این زمینه بسیار زیاد است و فضای زیادی وجود دارد که این بخش گسترش یابد. البته در سال گذشته در سید خرید مردم به‌صورت میانگین ۵۰ درصد سهم کالاهای اساسی بود که رشدی حدود ۲۰ درصدی نسبت به سال‌های گذشته داشته و این درحالی است که کالاهای اساسی برای خرده‌فروشی‌ها سودزاییستند.

بیش از ۳۰۰ سایت عرضه کالای قاچاق مسدود شد

سختگوی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز گفت: «عرضه پوشاک قاچاق از ۲/۶ میلیارد دلار به ۱/۸ میلیارد دلار تا پایان سال ۹۸ کاهش یافته است.» حمیدرضا دهقانی‌نیا در گفت‌وگو با فارس درمورد اجرای طرح مبارزه با پوشاک قاچاق گفت: «درحال حاضر واردات پوشاک ممنوع بوده و تمامی تولیدات داخلی در این بخش مشمول شناسه گذاری است.» سختگوی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز اظهار داشت: «بنابراین با توجه به زیرساخت‌های به‌وجود آمده با استعلام شناسه کالا، پوشاک قاچاق و غیرقاچاق قابل شناسایی است.» وی افزود: «اجرای طرح مبارزه با عرضه پوشاک قاچاق از ماه جاری نیز با شدت بیشتری دنبال خواهد شد.» دهقانی‌نیا درمورد عرضه پوشاک قاچاق در فضای مجازی گفت: «وقتی سطح عرضه برای کالای قاچاق محدود می‌شود، طبیعی است عرضه کنندگان کالاهای قاچاق برای ادامه کار به فضای مجازی مهاجرت کنند، به همین دلیل معاونت مقابله با سبک مرکزی مبارزه با کالای قاچاق و ارز طی اقداماتی با استناد کارگروه و قرارگاه مربوطه اقدام به احصای فهرست مراکز و آدرس‌های کالاهای قاچاق (پوشاک، دخانیات و لوازم خانگی) در فضای مجازی کرده است و پس از بررسی‌های لازم در صورت قطعی شدن عرضه کالای قاچاق از سایت‌ها، نسبت به بسته شدن پورتال متخلف اقدام می‌شود.» وی بیان داشت: «پیرو اقدامات انجام‌شده در راستای مبارزه با عرضه کالای قاچاق در فضای مجازی تاکنون بیش از ۳۰۰ سایت با هماهنگی ضابطان و قوه قضائیه مسدود شده است.» سختگوی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز افزود: «براساس آمار تهیه‌شده عرضه پوشاک قاچاق از ۲/۶ میلیارد دلار به کمتر از ۱/۸ میلیارد دلار تا پایان سال ۹۸ رسیده است.»

خروج آرام تجارت خارجی ایران از سایه کرونا

رشد ۶۹ درصدی صادرات در بهار ۱۴۰۰

همین طرز نگرش، بسیاری از کشورهای دنیا به‌ویژه جهان سوم به بازنگری در ساختار اقتصادی خود روی آوردند، اما در کشورمان عادت به خام‌فروشی و فرهنگ نهادینه سال‌های متمادی صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی سبب شده همچنان سهم خام‌فروشی در سبب صادرات غیرنفتی قابل اعتنا باشد. بدون در نظر گرفتن سال ۹۹ که تجارت خارجی تحت‌تأثیر کرونا بوده است، طی دهه اخیر شاهد افزایش صادرات محصولات غیرنفتی بوده‌ایم و این نکته به‌ظاهر مزیت بزرگی برای اقتصاد نفتی کشور است اما حقیقت امر عدم تغییر پارادایم صادراتی کشور است. در واقع هرچند صادرات نفت خام در روند کاهشی به‌سرمی‌برد اما از سویی دیگر روند صادرات محصولات صنعتی نیز تفاوتی نکرده و این فروش موادخام در منابع دیگر و همچنین فروش کالاهای سنتی مثل کشاورزی است که درحال پرکردن این شکاف است. پایین‌بودن ارزش هر تن کالای صادراتی کشور، در مقایسه با ارزش هر تن کالای وارداتی و همچنین عدم تغییر محسوس در صادرات کالای‌های صنعتی موید «ادامه خام‌فروشی» در اقتصاد ایران است. براساس آمارهای تجارت در سال گذشته ارزش هر تن کالای صادراتی ۲۹۰ دلار و در مقابل ارزش هر تن کالای وارداتی نیز حدود ۱۰۶۰ دلار بوده است. هرچند بخشی از پایین‌بودن ارزش کالاهای صادراتی کشور به کاهش ۳۰ درصدی پایه صادراتی برمی‌گردد اما در مجموع عدم تحول در صادرات کالا و ارزش افزوده پایین آنها را تأیید می‌کند. در طول ۱۰ سال اخیر میانگین ارزش هر تن کالای صادراتی کشور ۴۰۳ دلار و میانگین ارزش هر تن کالای وارد شده نیز ۱۳۱۹ دلار بوده است. بررسی بیشتر مبادلات خارجی کشور در سال جاری نشان می‌دهد هرچند از نظر وزنی کفه ترازو به سمت صادرات سنگینی می‌کند، اما همچنان ارزش واردات بالاتر است، نکته‌ای که حاکی از ارزش افزوده پایین‌تر کالاهای صادرشده از کشور به نسبت کالاهای وارداتی است. به روایت آماری، ارزش هر تن کالای صادرشده در سه‌ماهه نخست سال جاری حدود ۳۵۷ دلار و ارزش هر تن کالای واردشده نیز به‌طور متوسط ۱۲۱۴ دلار بوده است. علت افت ارزش کالاهای وارداتی در مقایسه با میانگین ۱۰ ساله آن احتمالاً به ممنوعیت وارداتی برخی کالاهای لوکس برمی‌گردد.

شرکای جدید تجارت ایران

براساس اعلام گمرک کشور مهم‌ترین مقاصد صادراتی ایران در سه ماهه ابتدایی سال جاری، چین با هفت میلیون و یکصد هزار تن کالا به ارزش سه میلیون و ۱۰۰ میلیون دلار، عراق با ۹ میلیون و ۶۰۰ هزار تن به ارزش دو میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، امارات با سه میلیون و ۴۰۰ هزار تن به ارزش یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۶۶۳ هزار تن به ارزش ۵۹۵ میلیون دلار و افغانستان با یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن به ارزش ۵۷۰ میلیون دلار پنج مقصد مهم صادرات کالای ایرانی بودند. در طرف مقابل نیز عمده کشورهای طرف معامله واردات با ایران در مدت مذکور شامل امارات متحده عربی با دو میلیون و ۵۰۰ هزار تن کالا به ارزش سه میلیارد و ۶۸۳ هزار تن به ارزش دو میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۸۸۸ هزار تن به ارزش یک میلیارد دلار، آلمان با ۲۳۹ هزار تن به ارزش ۴۱۴ میلیون دلار و سوئیس با ۴۷۲ هزار تن به ارزش ۳۸۴ میلیون دلار بودند. نکته قابل‌توجه در این قسمت مطرح شدن آلمان به‌عنوان یکی از شرکای جدید است. آلمان که مدت‌ها بود جایی در نقشه تجارت خارجی کشور نداشت، در کنار سوئیس شرکای اروپایی کشور در بخش واردات هستند. روسیه و هند نیز در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بعید نیست به دلیل کشایش در فضای سیاست خارجی کشور و گفت‌وگوهای برجامی، شرکای تازه‌ای در ماه‌های آتی در حوزه تجاری به ایران چراغ سبز نشان دهند.

این مدت را به خود اختصاص داده‌اند. اتفاق ویژه آمارهای منتشرشده سوای از رشد تجارت خارجی کشور، تراز تجاری مثبت و ۵۰۰ میلیون دلاری کشور در سه‌ماهه اول بوده که لااقل در مقایسه با سال‌های ۹۹ که در آن تراز تجاری منفی و حدود یک میلیارد و ۲۵۶ میلیون بوده، عملکرد مناسبی داشته است. بانک مرکزی نیز در گزارش خود با عنوان «مجموعه تحولات اقتصاد کلان و اقدامات بانک مرکزی» که در اواخر خرداد منتشر شده، مثبت شدن تراز تجاری ایران را به‌عنوان یک اتفاق روبه‌جلو قلمداد کرده و همچنین درمورد افزایش تولید و صادرات نفت نیز اضافه کرده است: «در حوزه صادرات نفتی نیز متأثر از افزایش میزان تولید و صادرات نفت خام کشور (در تداوم روند مناسب ماه‌های اخیر) و نیز افزایش بهای این محصول در بازارهای جهانی (در مقایسه با فروردین‌ماه سال ۱۳۹۹)، در فروردین‌ماه ۱۴۰۰ شاهد رشد ارزش صادرات نفت خام نسبت به مدت مشابه سال قبل بودیم.»

امکان کاهش قیمت دلار در سال جاری

نرخ ارز به‌صورت تاریخی لنگرگاه اسمی برای اقتصاد کشور تلقی می‌شود که علاوه بر جهت‌دهی انتظارات تورمی براساس نظریه فشار هزینه نیز می‌تواند علتی برای تقویت تورم باشد. در سه سال اخیر کاهش شدید درآمدهای ارزی کشور نه‌تنها دست سیاستگذار را برای کنترل و مدیریت بازار ارز بسته بود بلکه نتیجه‌ای جز تشدید انتظارات تورمی و ظهور تورم نیز نداشته است. درآمدهای ارزی کشور به دو نوع درآمد‌های حاصل از صادرات نفتی و غیرنفتی تقسیم می‌شود که هر دوی آنها در سال ۹۹ ارقام بسیار پایین‌تر از سال‌های سالین گذشته ثبت کرده‌اند. به‌عنوان نمونه درآمدهای نفتی در سال ۹۹ رقم ۱۰ میلیارد دلار هم متجاوز نشد در صورتی که در سال‌های نه‌چندان دور و قبل از تحریم‌ها، این رقم بین ۵ تا ۱۰ میلیارد دلار بوده است. اما دو اتفاق ویژه در بازار صادرات ایران می‌تواند از بار محدودیت‌های ارزی کاهد و به‌صورت هم‌زمان نفوذ سیاستگذار را بیشتر و احتمال کنترل تورم را نیز عملی‌تر کند. مورد اول بهبود دو میلیارد دلار تراز تجاری و رسیدن به رقم مثبت ۵۰۰ میلیون دلاری است و مورد دوم احتمال فروش بیشتر نفت در سال جاری است. براساس پیش‌بینی با توجه به خوش‌بینی به مذاکرات وین، صادرات نفت ایران در مدت اخیر به صورت روزانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه نفت رسیده که در صورت ادامه روند در سال جاری می‌تواند درآمدهای ارزی ایران را از این محل به ۲۰ میلیارد دلار و در واقع سه‌برابر سال ۹۹ برساند. بنابراین دو نیروی مثبت در بازار ارز وجود دارد که می‌تواند قیمت دلار را تا حدودی تعدیل کند. البته در کنار این عوامل، بازگشت تقاضاهای وارداتی و فشارهای سیاسی نیز ممکن است دست سیاستگذار را برای نفوذ و ارزپاشی همه‌جانبه به سبک و سیاق سال‌های قبل ببندد اما با این وجود در صورت ادامه روند مثبت صادرات نفتی و غیرنفتی، انتظار کنترل قیمت دلار روی قیمت‌های فعلی با تعدیل جزئی آن ی‌راه نیست.

ارزش هر تن صادرات ۳۵۷ دلار؛ در ریل خام‌فروشی

صادرات غیرنفتی یکی از مباحث مهم اقتصادی در کشورهای دارای نفت است که با رویکرد تنوع و توسعه صادرات در قبال صادرات تک‌محصولی مطرح می‌شود. به‌عبارتی صادرات غیرنفتی تمام ظرفیت‌های صادراتی را جمع کرده و با اتخاذ سیاست‌هایی جهت تنوع‌بخشی و همچنین با رفع موانع و به‌کارگیری رویکردهای حمایتی و تشویقی در مسیر رفع وابستگی به اقتصاد تک‌محصولی مبتنی بر خام‌فروشی قدم برمی‌دارد و به همین دلیل رشد صادرات غیرنفتی و افزایش سهم کشور در تجارت جهانی و بازارهای بین‌المللی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. با

نیز در سه‌ماهه نخست سال ۹۹، حدود ۷ میلیارد و ۶۲۰ میلیون دلار با حجمی بالغ بر ۹ میلیون تن بوده است که افت ۲۷ درصدی را نمایان می‌کند. دلیل افت کمتر واردات در سال کرونایی ۹۹، به وابستگی کشور در واردات کالاهای اساسی و برخی کالاهای سرمایه‌ای مربوط است که تحت هیچ شرایطی نمی‌توان قید واردات آن را لااقل در کوتاه‌مدت زد. این روند در ۶ ماهه ابتدایی سال ۹۹ ادامه پیدا کرد و مجموع صادرات، واردات و در نهایت حجم تجارت خارجی کشورمان در هفت‌ماهه ابتدایی سال ۹۹ در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته آن روند کاهشی را تجربه کرد؛ اما در مهرماه و به‌طور کلی نیمه دوم سال ۹۹ با افزایش ثبات بازار ارز و همچنین کاهش محدودیت‌های ناشی از کرونا، اتفاقات امیدوارکننده‌ای رخ داد که می‌توان از آن به‌عنوان نقطه عطفی برای تجارت بین‌الملل ایران یاد کرد. به‌طوری‌که صادرات غیرنفتی ایران طی مهرماه سال ۹۹ در مقایسه با مهر سال گذشته افزایش ۴۸ درصدی را تجربه کرد. بهبود مقطعی تجارت خارجی در نیمه دوم سال ۹۹ هم نتوانست به‌طور کامل کمبود تجارت خارجی و روند نزولی در این سال را جبران کند و در نهایت پرورنده تجارت خارجی در این سال با کاهش ۱۱ میلیارد دلار در مجموع واردات و صادرات و همچنین تراز منفی ۲ میلیارد دلاری بسته شد. به‌طورکلی آمار مبادلات تجاری خارجی کشور در ۱۲ ماهه سال ۱۳۹۹ با کشورهای مختلف نشان می‌دهد که در این سال حدود ۱۱۴ میلیون تن کالا به ارزش ۳۵ میلیارد دلار صادر شده که از لحاظ ارزشی با کاهش ۱۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۸ همراه بوده است و همچنین حدود ۳۴ میلیون تن کالا به ارزش حدود ۲۹ میلیارد دلار به کشور وارد شده که در مقایسه با سال قبل از آن افت ۱۲ درصدی داشته است. علت اصلی کاهش ۳ درصدی تجارت خارجی در سال ۹۸ به تحریم‌های آمریکا و کاهش ۱۵ درصدی آن در سال ۹۹ به دو چالش تحریم و کرونا برمی‌گردد. در عین حال اما با تعدیل آثار کرونا و تحریم، آمار تجارت خارجی در سه‌ماهه ابتدایی سال جاری (۱۴۰۰) امیدبخش بوده و حاکی از رشد ۶۹ درصدی صادرات غیرنفتی است.

رشد ۶۹ درصدی صادرات در سال ۱۴۰۰

مقایسه آمار تجارت خارجی کشورمان در سه‌ماهه بهار سال ۱۴۰۰ با مدت مشابه سال قبل حاکی از افزایش ۲۵ درصدی در وزن و ۵۰ درصدی در ارزش کالاهای تجاری مبادله‌شده بین ایران و کشورهای خارجی است. براساس آمار منتشرشده از سوی گمرک و وزارت اقتصاد مجموع تجارت خارجی ایران در بهار سال جاری ۳۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۲۰ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار بوده است، که از نظر وزنی ۷ میلیون و ۷۰۰ هزار تن و از حیث ارزش حدود ۷ میلیارد دلار نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد نشان می‌دهد. در سال ۱۴۰۰، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره، نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۳۰ میلیون تن به ارزش ۱۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل صعود ۳۸ درصدی در وزن و ۶۹ درصدی در ارزش دلاری داشته است. بررسی دقیق آمار تجارت خارجی کشور نشان می‌دهد، ۵ کالای بنزین، پلی اتیلن، متانول و شمش از آهن و فولاد و صنایع فولادی مهم‌ترین اقلام صادراتی کشور در ۳ ماهه نخست اسما هستند. همچنین میزان واردات کشور در این مدت با کاهش ۶ درصدی در وزن و ۳۴ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۹ روبه‌رو بود و به رقم ۱۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار رسیده است. از جمله کالای وارداتی در مدت زمان مورد بررسی می‌توان به تلفن همراه، ذرت دامی، روغن آفتابگردان، کتچاله، گندم، دانه سویا، برنج، جو، شکر و روغن خام سویا اشاره کرد که مهم‌ترین اقلام وارداتی در

مرئضی عبدالحسینی

روزنامه نگار

گزارش جدید گمرک از وضعیت تجارت ایران در سه‌ماهه ابتدایی سال جاری حاوی نکات مثبت اقتصادی و سیاسی است که نوید روزهای بهتری را در بازار ارز و تجارت خارجی کشور می‌دهد. براساس این گزارش، نکات زیر را به‌عنوان اتفاقات ویژه در سه‌ماهه اخیر برمی‌شماریم: ۱- مقایسه آمار تجارت خارجی کشورمان در سه‌ماهه بهار سال ۱۴۰۰ با مدت مشابه سال قبل حاکی از افزایش ۲۵ درصدی در وزن و ۵۰ درصدی در ارزش کالاهای تجاری مبادله‌شده بین ایران و کشورهای خارجی است. براساس آمار منتشرشده از سوی گمرک و وزارت اقتصاد مجموع تجارت خارجی ایران در بهار سال جاری ۳۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۲۰ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار بوده است. ۲- در سال ۱۴۰۰، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور بالغ بر ۳۰ میلیون تن به ارزش ۱۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل صعود ۶۹ درصدی در ارزش دلاری داشته است. ۳- شوک ناشی از ورود کرونا در سال ۱۳۹۹ تا حدود زیادی تعدیل‌شده و مجموع تجارت به ارقامی نزدیک به سال‌های ۹۸ و ۹۷ رسیده است. مجموع تجارت در سال‌های ۹۸ و ۹۷ به ترتیب ۲۲ و ۲۱ میلیارد دلار بوده است. ۴- تراز تجاری کشور (حاصل تفریق صادرات از واردات) مثبت شده و رقم ۵۰۰ میلیون دلاری را نشان می‌دهد که در مقایسه با تراز تجاری منفی و حدود یک میلیارد و ۲۵۶ میلیون دلاری در سال ۹۹، عملکرد بهتری را نشان می‌دهد. ۵- صادرات نفت خام نیز به روزانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه رسیده که در صورت ادامه می‌تواند درآمدهای حاصل از نفت را به ۳۰ میلیارد دلار و حدوداً سه‌برابر سال ۹۹ برساند. ۶- با وجود مثبت شدن تراز تجاری و احتمال رشد صادرات نفتی، انتظار کاهش یا کنترل قیمت دلار بر ارقام فعلی بی‌راه نخواهد بود. ۷- گزارش تازه گمرک البته یک پیام سیاسی هم دارد؛ اینکه با بازگشت برخی شرکای اروپایی نظیر آلمان و سوئیس به صحنه تجارت خارجی کشور، شناس احیای برجام بیش از گذشته قوت گرفته است. در عین ۷ اتفاق مثبت تجارت خارجی ایران در سه‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰، پایین‌بودن ارزش افزوده کالاهای صادراتی (ارزش هر تن کالاهای صادراتی ۳۵۷ دلار و ارزش هر تن کالاهای وارداتی ۱۲۱۴ دلار) همچنان از روند خام‌فروشی ایران و عدم تغییر و تحول ساختاری در صادرات کشور خبر می‌دهد.

تعدیل شوک خارجی در تجارت ایران

اسفندماه سال ۹۸ بود که اخبار شیوع ویروس کرونا در ایران منتشر شد و به دنبال آن تعطیلی و محدودیت در همه بخش‌های کشور اعمال شد. این شرایط در سال ۹۹ نیز ادامه داشت و این ممنوعیت‌ها نه‌تنها در داخل کشور که حتی در عرصه‌های مختلف اقتصادی تأثیرگذار بود و تعطیلی صنایع مختلف را به دنبال داشت بلکه در تجارت خارجی نیز با بسته شدن مرزها واردات و صادرات را نیز متوقف کرد. این روند در سه ماه آغاز سال ۹۹ بیش از ماه‌های دیگر به تجارت و اقتصاد تأثیر داشت و با بسته شدن مرزها آمار تجاری را نسبت به سال قبل نزولی کرد، به‌طوری‌که کل حجم تجارت خارجی در سه‌ماهه بهار ۱۳۹۹ حدود ۱۳ میلیارد و ۹۸۴ میلیون دلار بود. در این مدت میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۲۲ میلیون تن به ارزش ۶ میلیارد و ۳۶۴ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (سه‌ماهه بهار ۱۳۹۸) از لحاظ ارزش ۴۴ درصد افت را نشان می‌داد. میزان واردات کشور